

gwynedd.llyw.cymru

Cyngor Gwynedd

Cyngor Gwynedd

Cyngor Gwynedd

STRATEGAETH A CHYNLLUN ARCHWILIO MEWNOL 2026/27

Datganiad o Fwriad

Rhoi hyder i'r dinesydd a'r Cyngor ar amgylchedd rheoli a threfniadau llywodraethu'r Cyngor drwy adrodd yn annibynnol ac yn wrthrychol i'r Pennaeth Cyllid a'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio. Mae archwilio mewnol yn cryfhau gallu'r sefydliad i greu, diogelu a chynnal gwerth drwy ddarparu sicrwydd, cyngor, mewnwelediad a rhagwelediad annibynnol, gwrthrychol ac ar sail risg i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio a'r Rheolwyr.

RHOI POBL GWYNEDD YN GANOLOG I BOPETH RYDYM YN EI WNEUD
PUTTING THE PEOPLE OF GWYNEDD AT THE CENTRE OF EVERYTHING WE DO

STRATEGAETH ARCHWILIO MEWNOL A CHYNLLUN ARCHWILIO

2026-27

1. ARCHWILIO MEWNOL - EIN DATGANIAD O WELEDIGAETH

- 1.1 *"I fod yn biler dibynadwy mewn llywodraethu, rheoli risg, a rheolaeth, wedi'n cydnabod am ein rhagoriaeth wrth ddarparu gwasanaethau archwilio mewnol arloesol, craff a rhagweithiol. Ein nod yw gwella gallu'r Cyngor i gyflawni ei amcanion strategol yn barhaus, diogelu adnoddau cyhoeddus, a meithrin tryloywder ac atebolrwydd. Drwy ein hymrwymiad i gynnal safonau uchel, cydymffurfio â safonau proffesiynol ac ymroddiad i welliant parhaus, rydym yn ymdrechu i fod yn gatalydd ar gyfer newid cadarnhaol ac yn sylfaen i uniondeb a llwyddiant y Cyngor."*

2. DATGANIAD O BWRPAS

- 2.1 Mae archwilio mewnol yn cryfhau gallu'r sefydliad i greu, diogelu a chynnal gwerth drwy ddarparu sicrwydd, cyngor, mewnwelediad a rhagwelediad annibynnol, gwrthrychol ac ar sail risg i'r bwrdd a'r rheolwyr.

Mae archwilio mewnol yn gwella'r sefydliad o ran:

- Cyflawni ei amcanion yn llwyddiannus.
- Prosesau llywodraethu, rheoli risg, a rheolaeth.
- Gwneud penderfyniadau a goruchwyllo.
- Enw da a hygyrdd gyda'i randdeiliaid.
- Y gallu i wasanaethu buddiannau'r cyhoedd.

3. ARCHWILIO MEWNOL A'R BUDD CYHOEDDUS

- 3.1 Mae archwilio mewnol yn chwarae rôl hanfodol wrth wella gallu sefydliad i wasanaethu budd cyhoeddus. Er mai prif swyddogaeth archwilio mewnol yw cryfhau prosesau llywodraethu, rheoli risg a rheolaeth, mae ei effeithiau'n ymestyn y tu hwnt i'r sefydliad. Mae archwilio mewnol yn cyfrannu at sefydlogrwydd a chynaliadwyedd cyffredinol sefydliad drwy ddarparu sicrwydd ar ei effeithlonrwydd gweithredol, dibynadwyedd adrodd, cydymffurfiaeth â chyfreithiau a/neu reoliadau, diogelu asedau, a diwylliant moesegol.

4. STRATEGAETH A CHYNLLUN ARCHWILIO MEWNOL

- 4.1 Wrth ddatblygu strategaeth a chynllun archwilio mewnol, rhoddwyd ystyriaeth i sut y mae Cyngor Gwynedd yn:
- Sefydlu amcanion strategol ac yn gwneud penderfyniadau strategol a gweithredol.
 - Goruchwyllo rheoli risg a rheolaeth.
 - Hyrwyddo diwylliant moesegol.

- Darparu rheolaeth perfformiad ac atebolrwydd effeithiol.
 - Strwythuro ei swyddogaethau rheoli a gweithredu.
 - Cyfathrebu gwybodaeth risg a rheolaeth drwy gydol y sefydliad.
 - Cydlynu gweithgareddau a chyfathrebu ymhlith y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio a darparwyr gwasanaethau sicrwydd allanol, e.e. Archwilio Cymru.
- 4.2 Mae'r Strategaeth yn nodi sut y bydd y gwasanaeth yn cael ei gyflawni a'i ddatblygu ac mae'n cael ei ategu gan y Siarter Archwilio Mewnol sy'n cynnwys mandad swyddogaeth archwilio mewnol, safbwynt sefydliadol, perthnasoedd adrodd, awdurdod, cwmpas gwaith, mathau o wasanaethau a manylebau eraill
- 4.3 Mae Safonau Archwilio Mewnol Byd-eang (GIAS), yn benodol Safon 9.2 Strategaeth Archwilio Mewnol yn nodi: ***"rhaid i'r prif weithredwr archwilio¹ ddatblygu a gweithredu strategaeth ar gyfer y swyddogaeth archwilio mewnol sy'n cefnogi amcanion strategol a llwyddiant y sefydliad."***
- 4.4 Mae Safon 9.4 Safonau Archwilio Mewnol Byd-eang (GIAS) yn nodi ***"rhaid i'r prif weithredwr archwilio greu cynllun archwilio mewnol sy'n cefnogi cyflawni amcanion y sefydliad."***
- 4.5 Mae'r cynllun blynyddol sy'n seiliedig ar risg yn ystyried y gofyniad i gynhyrchu casgliad ac adroddiad blynyddol.
- 4.6 Wrth baratoi'r cynllun archwilio mewnol, ystyriodd y Rheolwr Archwilio y canlynol:
- Ymrwymadau sy'n ofynnol gan gyfreithiau neu reoliadau.
 - Ymrwymadau sy'n hanfodol i genhadaeth neu strategaeth y sefydliad.
 - Meysydd a gweithgareddau sydd â lefelau sylweddol o risg.
 - A oes gan bob risg sylweddol sylw digonol gan ddarparwyr sicrwydd.
 - Ceisiadau cynghori ac ad hoc.
 - Yr amser a'r adnoddau sydd eu hangen ar gyfer pob ymgysylltiad posibl.
 - Manteision posibl pob ymgysylltiad i'r sefydliad, megis potensial yr ymgysylltiad i gyfrannu at wella prosesau llywodraethu, rheoli risg a rheoli'r sefydliad.
- 4.7 Er mwyn sicrhau ein bod yn adolygu'r pethau cywir, rhoddwyd ystyriaeth yn gyntaf i'r Gofrestr Risg Gorfforaethol, Cynllun Cyngor Gwynedd ynghyd ag unrhyw ddatblygiadau arwyddocaol eraill. Mae hyn er mwyn sicrhau bod rheolaethau allweddol y Cyngor er mwyn delio â'i brif risgiau yn cael eu hystyried.

¹Rheolwr Archwilio

4.8 Ar gyfer pob risg ar y gofrestr, darperir sgôr gyfredol, sef y sgôr yn dilyn asesiad gwrthrychol o'r trefniadau rheoli sydd ar waith ar hyn o bryd. Rhoddir ystyriaeth i ddau ffactor:

- Effaith y risg pe bai'n cael ei wireddu
- Y tebygolrwydd y bydd yn digwydd.

4.9 Mae'r sgoriau effaith yn amrywio o 1 (Effaith weladwy) i 5 (Effaith drychinebus), a'r sgoriau tebygolrwydd o 1 (annhebygol iawn) i 5 (sy'n digwydd nawr). Mae'r sgôr risg yn cael ei chyfrifo trwy luosi'r sgôr effaith a'r sgôr tebygolrwydd. Mae lefel gymharol y risgiau yn cael ei chyfrifo fel a ganlyn:

Sgôr 20-25	Risg Uchel iawn
Sgôr 12-16	Risg Uchel
Sgôr 6-10	Risg Ganolig
Sgôr 1-5	Risg Isel

4.8 Mae Cynllun Cyngor Gwynedd 2023-28 yn nodi gweledigaeth a blaenoriaethau'r Cyngor. Mae'r cynllun yn cynnwys cyfres o brosiectau ar gyfer y pum mlynedd nesaf o dan saith maes blaenoriaeth:

- **Gwynedd Yfory** - Rhoi'r cychwyn gorau posib mewn bywyd i'n plant a'n pobl ifanc
- **Gwynedd Lewyrchus** - Cryfhau'r economi a chefnogi pobl Gwynedd i ennill cyflog teg
- **Gwynedd Glyd** - Cefnogi pobl Gwynedd i fyw mewn cartrefi addas a fforddiadwy yn eu cymunedau
- **Gwynedd Ofalgar** - Cefnogi trigolion Gwynedd i fyw bywydau llawn a diogel yn ein cymunedau
- **Gwynedd Gymraeg** - Sicrhau ein bod yn rhoi pob cyfle posib i'n trigolion ddefnyddio'r iaith Gymraeg yn y gymuned.
- **Gwynedd Werdd** - Gwarchod prydferthwch naturiol y sir, ac ymateb yn bositif i'r argyfwng newid hinsawdd.
- **Gwynedd Effeithlon** - Rhoi pobl Gwynedd yn gyntaf a'u trin yn deg a sicrhau bod y Cyngor yn perfformio yn effeithiol ac yn effeithlon.

4.9 Mabwysiadwyd y Cynllun gan y Cyngor yn ei gyfarfod ar 2 Mawrth 2023, ond mae'n ddogfen fyw a fydd yn esblygu dros amser. Mae'r Cynllun yn cael ei adolygu'n flynyddol.

- 4.10 Mae'r cynllun archwilio yn deillio o adolygiad gwrthrychol o'r risgiau a allai effeithio ar ddarpariaeth gwasanaethau'r Cyngor, ac ymgynghori â Phenaethiaid Adrannau ac Uwch Swyddogion. Mae Rheol Gweithdrefn Ariannol 16.12.6 Cyngor Gwynedd yn nodi: ***"Bydd y Pennaeth Cyllid yn cytuno ar y cynlluniau archwilio tymor canolig a blyneddol a baratowyd gan y Rheolwr Archwilio sy'n ystyried nodweddion a risgiau cymharol y gweithgareddau dan sylw. Bydd y cynlluniau'n cael eu cymeradwyo gan y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio."***
- 4.11 Wrth baratoi'r cynllun archwilio, a ddisgrifir yn Atodiad A, rhoddwyd ystyriaeth i'r hyn y mae angen i'r Gwasanaeth ei wneud er mwyn cyflawni ei bwrpas. Mae'r cynllun archwilio wedi'i groesgyfeirio lle bo'n berthnasol i'r Gofrestr Risg Gorfforaethol a Chynllun Cyngor Gwynedd.
- 4.12 Bydd cynllun Archwilio Mewnol 2026/2027 hefyd yn rhoi ystyriaeth briodol i'r canlynol:
- Bydd yn ymwybodol bob amser o'r posibilrwydd o dwyll neu lygredd. Byddwn felly yn manteisio ar y Fenter Twyll Genedlaethol ac yn ymgymryd â gwaith atal twyll rhagweithiol.
 - Parhau i fynd i'r afael â grantiau penodol, yn enwedig lle mae amodau'r grant yn disgwyl adolygiad Archwilio Mewnol.
- 4.13 Bydd y cynllun archwilio yn parhau i fod yn hyblyg er mwyn adlewyrchu unrhyw faterion sy'n dod i'r amlwg neu newidiadau i risgiau a blaenoriaethau Cyngor Gwynedd. Bydd unrhyw ddiwygiadau neu addasiadau i'r Cynllun yn cael eu hadrodd i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu yn y dull arferol.
- 4.14 Er mwyn sicrhau hyblygrwydd, bydd Archwilio Mewnol yn defnyddio'r fethodoleg AGILE lle bo hynny'n bosibl. Amcanion cymhwyso'r egwyddorion Agile yw:
- Cynyddu ansawdd archwilio
 - Cylchoedd archwilio byr
 - Mwy o ryngweithio â'r sawl sy'n cael ei archwilio
 - Darparu mewnwelediadau
- Mae Agile yn darparu Cynllunio Archwilio Mewnol mwy hyblyg a deinamig o ganlyniad i fonitro risg parhaus.
- 4.15 Rhagwelir y bydd oddeutu 760 diwrnod o adnoddau archwilio ar gael i gwblhau cynllun archwilio 2026/27. Mae hyn yn seiliedig ar ddadansoddiad o'r adnoddau staffio sydd ar gael, gan gynnwys lwfansau rhesymol ar gyfer gwaith "digynnyrch" fel gwyliau, salwch, hyfforddiant, rheoli a chyfarfodydd a darpariaeth ar gyfer gwaith ymatebol a dilynol.

- 4.16 Mae Gwasanaeth Archwilio Mewnol Cyngor Gwynedd yn darparu Gwasanaeth Archwilio Mewnol i nifer o gleientiaid allanol gan gynnwys tua 75 o gynghorau tref a chymuned, Parc Cenedlaethol Eryri, Byw'n Iach, a Chyd-bwyllgor Corfforedig Gogledd Cymru. Mae'r diwrnodau hyn eisoes wedi'u hystyried wrth gyfrifo nifer y diwrnodau sydd ar gael i gyflawni Cynllun Cyngor Gwynedd, h.y. 760 diwrnod.
- 4.17 Bydd Cynllun Archwilio 2026/2027 yn gynllun gyda hyblygrwydd i alluogi i'r swyddogaeth archwilio mewnol gefnogi'r Cyngor mewn unrhyw faterion sy'n dod i'r amlwg ac i weithredu'n brydlon ar unrhyw risgiau a achosir gan y materion hynny.

5. ADRODD

- 5.1 Bydd y Rheolwr Archwilio yn adrodd yn rheolaidd i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio:
- Ar ganlyniadau gwaith Archwilio Mewnol yn y cyfnod blaenorol.
 - Ar y cynllun archwilio mewnol a pherfformiad mewn perthynas â'i gynllun.
 - Ar ddiwygiadau sylweddol i'r cynllun archwilio mewnol.
 - Ar unrhyw wendidau rheolaeth sylweddol a ddarganfuwyd neu a archwiliwyd.
 - Ar amlygiad risg sylweddol a materion rheoli, gan gynnwys risgiau twyll, materion llywodraethu, a meysydd ffocws eraill a allai ymyrryd â chyflawni amcanion strategol y Cyngor.
 - Ar unrhyw gamau gweithredu y cytunwyd arnynt na chawsant eu gweithredu o fewn yr amserlen y cytunwyd arni, lle byddai methiant i weithredu ar y camau hynny yn ymestyn gwendid rheoli sylweddol.
 - Ar ymatebion rheolwyr i risg y mae'r swyddogaeth archwilio mewnol yn pennu ei bod yn annerbyniol neu dderbyn risg sydd y tu hwnt i archwaeth risg y Cyngor.
 - Ar gynnydd ar gwblhau'r Cynllun Archwilio Mewnol am y flwyddyn gyfredol.

6. CASGLIAD AC ADRODDIAD BLYNYDDOL

- 6.1 Mae gofynion Parth IV, Safon 11.3 o Safonau Archwilio Mewnol Byd-eang 2024 (y "Safonau") a'r Cod Ymarfer ar gyfer Archwilio Mewnol yn cyfeirio at y gofyniad i'r prif weithredwr archwilio ffurfio barn sicrwydd blynyddol yn seiliedig ar y rhaglen flynyddol o waith archwilio yn ogystal â sicrwydd a gafwyd drwy ddulliau eraill.
- 6.2 Bydd y Rheolwr Archwilio yn paratoi Casgliad Blynyddol ac Adroddiad i gyfarfod cyntaf y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ar ôl diwedd y flwyddyn ariannol, yn unol â'r Safonau.
- 6.3 Bydd yr Adroddiad Blynyddol yn cynnwys yn bennaf:
- Barn flynyddol ar y fframwaith ar gyfer llywodraethu, rheoli risg a rheolaeth fewnol.

- Crynodeb o'r gwaith Archwilio Mewnol a gwblhawyd y mae'r casgliad yn deillio ohono.
- Dadansoddiad o'r defnydd o adnoddau staff.
- Canlyniadau mesurau Cyflawniad Archwilio Mewnol.
- Rhaglen Sicrwydd Ansawdd a Gwella Archwilio Mewnol.

7. DILYNIANT

7.1 Safon 15.2 o'r Safonau Archwilio Mewnol Byd-eang: Cadarnhau Gofynion Gweithredu Argymhellion neu Gynlluniau Gweithredu yn nodi:

"Rhaid i archwilwyr mewnol gadarnhau bod rheolwyr wedi gweithredu argymhellion archwilwyr mewnol neu gynlluniau gweithredu rheolwyr yn dilyn methodoleg sefydledig, sy'n cynnwys:

- ***Holi am gynnydd ar y gweithrediad.***
- ***Cynnal asesiadau dilynol gan ddefnyddio dull sy'n seiliedig ar risg.***
- ***Diweddarau statws gweithredoedd rheolwyr mewn system olrhain."***

7.2 I'r perwyl hwn, nodir ym mharagraff 4.14 o'r Siarter Archwilio Mewnol ***"Ar ôl cyfnod priodol, bydd Archwilio Mewnol yn cynnal profion dilynol i sicrhau bod yr hyn y cytunwyd arno yn weithredol. Bydd canlyniadau'r gwaith dilynol yn cael eu hadrodd i'r Prif Swyddogion a'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio."***

7.3 Efallai y bydd yn ofynnol i reolwyr nad ydynt yn mynd i'r afael â materion/risgiau sy'n deillio o waith Archwilio Mewnol fynychu'r Gweithgor Gwella Rheolaethau.

8. GOFYNION ADNODDAU ARCHWILIO MEWNOL

8.1 Fel y manylir yn y Siarter Archwilio Mewnol, paragraff 8.1 ***"os yw'r Rheolwr Archwilio o'r farn nad oes ganddo/ganddi ddigon o adnoddau i ganiatáu iddo/iddi roi barn ar yr amgylchedd rheoli yn unol â gofynion y Safonau, bydd yn adrodd hyn i'r Pennaeth Cyllid a hefyd i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio."***

8.2 O bryd i'w gilydd, er mwyn adlewyrchu anghenion archwilio, ac yng nghyd-destun yr adnoddau sydd ar gael a Rheolau Gweithdrefn Ariannol y Cyngor, bydd y gwasanaeth Archwilio Mewnol yn caffael arbenigedd allanol i gynorthwyo gyda gwaith archwilio ac er mwyn cynnal lefelau sgiliau staff parhaol. Mae hyn wedi bod yn arbennig o wir am faes gwaith archwilio technoleg gwybodaeth, ond nid yw mathau eraill o archwiliadau wedi'u heithrio o drefniadau o'r fath.

9. HYFFORDDIANT A DATBLYGIAD

- 9.1 Bydd y Gwasanaeth Archwilio Mewnol yn parhau i fuddsoddi mewn hyfforddiant i sicrhau bod y tîm yn parhau â'u datblygiad proffesiynol ac yn cadw i fyny â risgiau a datblygiadau sy'n dod i'r amlwg. Byddwn hefyd yn cymryd rhan yn yr hyfforddiant corfforaethol gorfodol, yn ôl yr angen.
- 9.2 Mae'r Gwasanaeth Archwilio Mewnol hefyd wedi ymrwymo i hyfforddi a mentora ei staff, ac i ddarparu cyfleoedd ar gyfer datblygiad proffesiynol priodol. Adlewyrchir hyn yn y gyfran uchel o staff sydd â chymhwyster cyfrifeg proffesiynol yn ogystal â sawl aelod o'r tîm yn parhau â hyfforddiant proffesiynol yn ystod 2026/27.
- 9.3 Er mwyn cydymffurfio â'r cymhwyster CIPFA ac ACCA, mae'n ofynnol i Archwilwyr Mewnol sy'n dal y cymhwyster hwn ymgymryd ag isafswm oriau o ddatblygiad proffesiynol parhaus bob blwyddyn.

10. DANGOSYDDION PERFFORMIAD

- 10.1 Cynhelir cyfarfodydd "Herio Perfformiad" bedair neu bum gwaith y flwyddyn ym mhresenoldeb yr aelod Cabinet Cyllid, y Prif Weithredwr neu'r Cyfarwyddwr Corfforaethol a'r Pennaeth Cyllid. Bydd Arweinydd y Cyngor yn mynychu un cyfarfod y flwyddyn.
- 10.2 Bydd y dangosydd perfformiad allweddol ar gyfer Archwilio Mewnol yn cael ei adrodd ym mhob Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio.

11. RHAGLEN SICRWYDD ANSAWDD A GWELLA

- 11.1 Mae'r rhaglen ansawdd a gwella yn cael ei sefydlu gan y Rheolwr Archwilio i werthuso a sicrhau bod y swyddogaeth archwilio mewnol yn cydymffurfio â'r Safonau Archwilio Mewnol Byd-eang, yn cyflawni amcanion perfformiad ac yn dilyn gwelliant parhaus. Bydd y rhaglen yn cynnwys asesiadau mewnol ac allanol.
- 11.2 Mae'r Safonau yn ei gwneud yn ofynnol i'r swyddogaeth archwilio mewnol gynnal rhaglen sicrhau ansawdd a gwella yn seiliedig ar asesiad mewnol y gellir ei gynnal yn barhaus ac o bryd i'w gilydd, wedi'i ategu o leiaf bob pum mlynedd gan asesiad allanol annibynnol llawn.
- 11.3 Bydd canlyniadau'r rhaglen sicrhau a gwella ansawdd, sy'n cynnwys cydymffurfiaeth y swyddogaeth archwilio mewnol â Safonau Archwilio Mewnol Byd-eang yr IIA a chynlluniau gweithredu i fynd i'r afael â diffygion a chyfleoedd i wella'r swyddogaeth archwilio mewnol yn cael eu hadrodd i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio.

11.4 Mae Egwyddorion Craidd IIA ar gyfer Archwilio Mewnol yn nodi bod yr egwyddorion canlynol yn sail i wasanaeth Archwilio Mewnol effeithiol:

- Yn dangos gonestrwydd
- Yn dangos cymhwysedd a gofal proffesiynol dyledus
- Yn wrthrychol ac yn rhydd o ddylanwad diangen (annibynnol)
- Yn cyd-fynd â strategaethau, amcanion a risgiau'r sefydliad
- Wedi'i leoli'n briodol ac yn cael adnoddau digonol
- Yn dangos ansawdd a gwelliant parhaus
- Yn cyfathrebu'n effeithiol
- Yn darparu sicrwydd sy'n seiliedig ar risg
- Yn dreiddgar, yn rhagweithiol, ac yn canolbwyntio ar y dyfodol
- Yn hyrwyddo gwelliant sefydliadol.

CYNLLUN ARCHWILIO 2026-2027

ADRAN	ARCHWILIAD	AMCAN	CYFEIRNOD COFRESTR RISG CORFFORAETHOL	SGOR RISG	CYNLLUN GWYNEDD – BLAENORIAETH AC UCHELGAIS
Corfforaethol	Cynghori ac Ymgynghoriaeth, Cefnogi Adolygiadau Ffordd Gwynedd	Cynnig cyngor a chefnogaeth i reolaeth fewnol.	Llywodraethu – Diwylliant L1	12	Gwynedd Effeithlon – Hybu diwylliant gweithio agored a chynhwysol sydd bob amser yn rhoi anghenion pobl Gwynedd yn ganolog i bopeth yr ydym yn ei wneud.
Corfforaethol	Gwaith Atal Twyll ac Atal Llygredigaeth Rhagweithiol a'r Fenter Twyll Genedlaethol	Gwaith i'w gynnal er mwyn sicrhau fod trefniadau cadarn yn eu lle i ymdrin â'r risgiau o dwyll a llygredigaeth a'r Fenter Twyll Genedlaethol a gaiff ei rhedeg gan Swyddfa Archwilio Cymru.	D2	4	Gwynedd Effeithlon - Gwneud y defnydd gorau o bob adnodd ariannol.
Corfforaethol	Polisi Canu'r Gloch	Adolygiad o'r trefniadau yn sgil mabwysiadu Polisi newydd.	Llywodraethu – Ymddygiad L2	4	Gwynedd Effeithlon - Hybu diwylliant gweithio agored a chynhwysol sydd bob amser yn rhoi anghenion pobl Gwynedd yn ganolog i bopeth yr ydym yn ei wneud.
Corfforaethol	Defnydd o Ymgynghorwyr	Adolygu trefniadau penodi a'r gwerth am arian a dderbynnir drwy benodi ymgynghorwyr.			Gwynedd Effeithlon - Gwneud y defnydd gorau o bob adnodd ariannol.

ADRAN	ARCHWILIAD	AMCAN	CYFEIRNOD COFRESTR RISG CORFFORAETHOL	SGOR RISG	CYNLLUN GWYNEDD – BLAENORIAETH AC UCHELGAIS
Corfforaethol	Dilyniant Cyffredinol	Cynnal adolygiadau dilynol ar y camau gweithredu y cytunwyd arnynt fel rhan o archwiliadau 2025/26.			
Corfforaethol	Cynllunio Argyfwng a Pharhad Gwasanaeth	Sicrhau bod gan Adrannau Gynlluniau Parhad Busnes wedi'u sefydlu er mwyn sicrhau y gallent weithredu mewn sefyllfa argyfwng.	M2	10	Gwynedd Effeithlon.
Corfforaethol	Iechyd a Diogelwch - Trefniadau Adrannol	Gwirio bod adrannau yn cynnal fforymau iechyd a diogelwch ar sail realaidd i adnabod unrhyw bryderon mewn perthynas â iechyd a diogelwch y gweithlu.	Llywodraethu - iechyd, Diogelwch a Llesiant L23	15	Gwynedd Effeithlon – Bod yn sefydliad sy'n gofalu am lesiant ein gweithlu ac yn gwreiddio egwyddorion cydraddoldeb yn naturiol ym mhob rhan o'r sefydliad.
Corfforaethol	Gweithio'n Unig	Risg i weithwyr sydd yn gweithio'n unig o fewn y Cyngor yn cael ei bygwth yn ffisegol, corfforol, meddyliol neu rhywiol wrth geisio cyflawni eu dyletswyddau.	C81	12	Gwynedd Effeithlon – Bod yn sefydliad sy'n gofalu am lesiant ein gweithlu ac yn gwreiddio egwyddorion cydraddoldeb yn naturiol ym mhob rhan o'r sefydliad.
Gwasanaethau Corfforaethol	Caffael - Rheolaeth Categori Pobl	Adolygiad o drefniadau rheolaeth categori a chaffael i sicrhau cydymffurfiaeth â deddfwriaeth gyfredol.	C7	9	Gwynedd Effeithlon - Gwneud y defnydd gorau o bob adnodd ariannol.

ADRAN	ARCHWILIAD	AMCAN	CYFEIRNOD COFRESTR RISG CORFFORAETHOL	SGOR RISG	CYNLLUN GWYNEDD – BLAENORIAETH AC UCHELGAIS
Gwasanaethau Corfforaethol	Iechyd a Diogelwch - Adrodd ar Ddamweiniau	Ymateb yn sgil mabwysiadu trefniadau newydd.	L23	15	Gwynedd Effeithlon – Bod yn sefydliad sy'n gofalu am lesiant ein gweithlu ac yn gwreiddio egwyddorion cydraddoldeb yn naturiol ym mhob rhan o'r sefydliad.
Addysg	Grant Addysg Ôl-16	Disgwyliad yn yr amodau ariannol.			
Addysg	Anghenion Dysgu Ychwanegol	Bod mynediad i blant a phôl ifanc mewn lleoliadau addysgol at seicolegydd addysgol neu arbenigwr i gefnogi eu datblygiad dysgu a chymdeithasol.	A17	12	Gwynedd Yfory – Cefnogaeth gan wasanaethau proffesiynol wedi eu teilwra i gwrdd ag anghenion dysgu ychwanegol.
Addysg	Ysgolion Cyffredinol	Darpariaeth blynyddol ar gyfer rhoi cyngor ac ymgynghori.			
Addysg	Polisi Diogelu	Bod staff yr ysgolion yn gyfarwydd a pholisi a threfniadau Diogelu yr ysgol.	A42	6	Gwynedd Ofalgar - Diogelu plant, pobl ifanc ac oedolion bregus neu sy'n agored i niwed.
Addysg	Athrawon Llanw	Gwirio os yw trefniadau penodi athrawon llanw yn cael eu dilyn gan yr ysgolion.	L14	12	Gwynedd Yfory - Y cyfle i ddatblygu i fod yn bobl gyflawn, hapus a hyderus yn y byd.

ADRAN	ARCHWILIAD	AMCAN	CYFEIRNOD COFRESTR RISG CORFFORAETHOL	SGOR RISG	CYNLLUN GWYNEDD – BLAENORIAETH AC UCHELGAIS
Addysg	Cyflogau Penaethiaid ac Arweinyddion	Adolygiad o gyflogau Penaethiaid ac Arweinyddion mewn ysgolion cynradd ac uwchradd, gan sicrhau eu bod yn gyson a'r graddfeydd pwrpasol sydd wedi eu dynodi ar eu cyfer.	L14	12	Gwynedd Lewyrchus – Swyddi o safon.
Amgylchedd	Gweinyddiaeth Gwasanaethau Gwastraff	Adolygiad o System Bartec - sicrhau y ceir gwerth am arian o'r system newydd a'i fod yn cael ei defnyddio i'w llawn botensial.	B62	10	Gwynedd Effeithlon – Gwneud y defnydd gorau o bob adnodd ariannol.
Amgylchedd	Rheolaeth Llygredd	Adolygiad o'r cwynion a dderbynnir gan y Gwasanaeth mewn perthynas â sŵn, mwg, llwch ayb a sicrhau bod ymateb/gweithrediad prydlon.	B69	16	Gwynedd Werdd
Amgylchedd	Gwaith Stryd	Archwiliad i gynnwys diogelwch, incwm, ansawdd y gwaith gan ddarparwyr a trefniadau cyfathrebu gyda'r cyhoedd.	B8	8	
Amgylchedd	Gorfodaeth Rheolaeth Adeiladu	Gwirio bod trefniadau gorfodaeth priodol yn bodoli ac adolygiad o'r costau cysylltiedig.	B67	16	Gwynedd Effeithlon - Gwneud y defnydd gorau o bob adnodd ariannol.
Amgylchedd	Trefniadau Anfonebu ac Adennill Rheolaeth Adeiladu	Gwirio trefniadau bilio y Gwasanaeth a sicrhau bod gweithrediad prydlon i adennill ôl-ddyledion.	B47	6	Gwynedd Effeithlon - Gwneud y defnydd gorau o bob adnodd ariannol.

ADRAN	ARCHWILIAD	AMCAN	CYFEIRNOD COFRESTR RISG CORFFORAETHOL	SGOR RISG	CYNLLUN GWYNEDD – BLAENORIAETH AC UCHELGAIS
Tai ac Eiddo	Legionella	Derbyn sicrwydd ar y trefniadau i sicrhau eu bod yn cyfarch gofynion statudol.	I47	15	Gwynedd Ofalgar - Sicrhau bod plant, pobl ifanc a'u teuluoedd yn byw bywydau hapus ac yn cyrraedd eu potensial o ran eu haddysg, eu hiechyd a'u lles.
Tai ac Eiddo	Manddaliadau	Ail-ymweld a maes sydd wedi bod yn broblemus ers sawl blwyddyn.	I30	6	Gwynedd Lewyrchus - Cymunedau cryf a gwydn.
Tai ac Eiddo	Cronfa Premiwm Treth Cyngor	Ar gais y Cyfarwyddwr Corfforaethol – adolygiad o'r trefniadau adrodd.			Gwynedd Glyd - Helpu trigolion Gwynedd i fod yn berchen ar gartref fforddiadwy yn eu cymuned.
Tai ac Eiddo	Grant Cymorth Tai	Disgwyliad yn amodau'r grant a mynegir yn y Gofrestr Risg Corfforaethol mai y risg yw nad yw'r Grant yn cael ei ddefnyddio i'w lawn botensial i leihau digartrefedd.	I10	12	Gwynedd Glyd – Sicrhau fod neb yn ddigartref yng Ngwynedd.
Tai ac Eiddo	Grant Cymorth Tai – Trefniadau Comisiynu	Disgwyliad yn amodau'r grant a mynegir yn y Gofrestr Risg Corfforaethol mai y risg yw nad yw'r Grant yn cael ei ddefnyddio i'w lawn botensial i leihau digartrefedd.	I10	12	Gwynedd Glyd – Sicrhau fod neb yn ddigartref yng Ngwynedd.
Cyllid	System Cyflogau	Adolygiad o drefniadau rheoli prosiect.	D17	15	Gwynedd Effeithlon - Gwneud y defnydd gorau o bob adnodd ariannol.

ADRAN	ARCHWILIAD	AMCAN	CYFEIRNOD COFRESTR RISG CORFFORAETHOL	SGOR RISG	CYNLLUN GWYNEDD – BLAENORIAETH AC UCHELGAIS
Cyllid	Archwiliadau TG	Gwytnwch Seibr ayb – bod gan y Cyngor drefniadau addas i wrthsefyll ac adfer yn briodol petai ymosodiadau seibr a bod mesurau diogelwch i amddiffyn data a systemau.	D8	20	Gwynedd Effeithlon – Cynllun Digidol.
Cyllid	Datganiad Cyfrifyddu Harbyrau 2025-26	Mae hwn yn ofyniad statudol.			
Cyllid	Treth Cyngor - Adennill a Dileu Dyledion	Gyda sefyllfa ariannol presennol, angen sicrhau bod trefniadau adennill priodol mewn lle a bod yn cydymffurfio â'r cyfansoddiad ar gyfer ysgrifennu i ffwrdd unrhyw dyledion.	D18	16	Gwynedd Effeithlon – Gwneud y defnydd gorau o bob adnodd ariannol.
Cyllid	Rheolaeth Trysorlys	Gwirio bod rheolaethau priodol yn bodoli dros buddsoddiadau a Taliadau CHAPS.	Llywodraethu - Rheolaeth Fewnol L18	4	Gwynedd Effeithlon – Gwneud y defnydd gorau o bob adnodd ariannol.
Cyllid	Gwasanaeth Pensiynau	Trefniadau llywodraethu a gweinyddiaeth yn sgil deddfwriaeth newydd			
Economi a Chymuned	Cronfa'r Degwm – Archwiliad Ariannol	Bydd angen gwiriad annibynnol os yw incwm y gronfa dros £25,000.			
Economi a Chymuned	Hybiau Cymunedol	Mae Cyngor Gwynedd yn cefnogi rhwydwaith o Hybiau Cymunedol ar draws y sir – adolygiad o'r trefniadau.			Gwynedd Lewyrchus - Cymunedau cryf a gwydn

ADRAN	ARCHWILIAD	AMCAN	CYFEIRNOD COFRESTR RISG CORFFORAETHOL	SGOR RISG	CYNLLUN GWYNEDD – BLAENORIAETH AC UCHELGAIS
Economi a Chymuned	Balchder Bro	Grant o £1.5 miliwn wedi ei dderbyn - gwariant o £750k yn 2025/26 a £750k yn 2026/27 – dethol sampl o grantiau i wirio cywirdeb a theilyngdod.			Gwynedd lewyrchus - Cymunedau cryf a gwydn
Economi a Chymuned	Cronfa Cefnogi Cymunedau - Cist Gwynedd	Dethol sampl o grantiau a ddyfarnwyd i sicrhau eu cywirdeb.	E12	8	Gwynedd lewyrchus - Cymunedau cryf a gwydn
Economi a Chymuned	Cynllun Arwyddo	Adolygiad o drefniadau rheoli'r cynllun.			Gwynedd Gymraeg - Sicrhau fod hybu'r Gymraeg yn rhan allweddol o holl waith y Cyngor, ac unrhyw gynlluniau sydd yn effeithio ar bobl Gwynedd.
Economi a Chymuned	Glyn Rhonwy	Trefniadau lechyd a Diogelwch	E60	12	Gwynedd Lewyrchus - Twristiaeth gynaliadwy er budd cymunedau.
Economi a Chymuned	Amgueddfa Lloyd George – Archwiliad Ariannol	Bydd angen gwiriad annibynnol os yw incwm y gronfa dros £25,000.	E30	6	
Economi a Chymuned	Doc Fictoria	Adolygu'r cytundeb gyda'r Ymddiriedolaeth Harbwr.	E56	12	Gwynedd Effeithlon – Gwneud y defnydd gorau o bob adnodd ariannol.
Economi a Chymuned	Hafan, Pwllheli	Adolygiad o weithdrefnau gweinyddol ac ariannol Hafan gan gynnwys trefniadau cytundebol.	E19	6	Gwynedd Lewyrchus - Twristiaeth gynaliadwy er budd cymunedau.

ADRAN	ARCHWILIAD	AMCAN	CYFEIRNOD COFRESTR RISG CORFFORAETHOL	SGOR RISG	CYNLLUN GWYNEDD – BLAENORIAETH AC UCHELGAIS
Economi a Chymuned	Cynllun Rheoli Traethau	Gwirio bod Cynllun Rheoli Traethau wedi ei ddatblygu ac yn weithredol er mwyn sicrhau diogelwch pobl lle gall fod peryglon i fywyd.	E17	12	Gwynedd Lewyrchus – Twristiaeth gynaliadwy er budd cymunedau.
Oedolion, Iechyd a Llesiant	Cefn Rodyn, Hafod Mawddach a Bryn Blodau – Archwiliad au Sefydliad	Sicrhau fod trefniadau rheoli a chynnal y cartref yn briodol ac yn unol â rheoliadau a safonau perthnasol. Bydd yr archwiliad yn cwmpasu gwirio bod trefniadau'r cartref yn ddigonol o ran gweinyddiaeth a staffio, rheolaeth gyllidebol, caffael nwyddau a derbyn incwm, iechyd a diogelwch, a monitro perfformiad ynghyd â sicrhau bod y defnyddwyr gwasanaeth a'u heiddo'n cael eu diogelu.	F2	16	Gwynedd Ofalgar – Darparu gofal a chefnogaeth o safon uchel yn y lle iawn ar yr amser iawn
Oedolion, Iechyd a Llesiant	Taliadau Uniongyrchol	Sicrhau bod taliadau uniongyrchol yn cael eu prosesu'n gywir ac cyn belled a bo modd eu bod yn cael eu defnyddio'n gywir i ddiwallu anghenion gofal a chymorth unigolion.	F6	15	Gwynedd Ofalgar – Galluogi trigolion Gwynedd i fyw'n annibynnol mewn llety addas a chydag urddas gyhyd ag y bo modd yn eu cymuned
Oedolion, Iechyd a Llesiant	Dilyniant Cartrefi Preswyl	Plas Hedd a Plas y Don – archwiliadau wedi derbyn lefel sicrwydd cyfyngedig yn 2025-2026.	F2	16	Gwynedd Ofalgar – Darparu gofal a chefnogaeth o safon uchel yn y lle iawn ar yr amser iawn.

ADRAN	ARCHWILIAD	AMCAN	CYFEIRNOD COFRESTR RISG CORFFORAETHOL	SGOR RISG	CYNLLUN GWYNEDD – BLAENORIAETH AC UCHELGAIS
Oedolion, lechyd a Llesiant	Dilyniant Canolfannau Anabledd Dysgu	Canolfannau anabledd dysgu wedi derbyn lefel sicrwydd cyfyngedig yn 2025-2026.	F2	16	Gwynedd Ofalgar – Darparu gofal a chefnogaeth o safon uchel yn y lle iawn ar yr amser iawn.
Oedolion, lechyd a Llesiant	Lleoliadau Iechyd Meddwl	Ar gais y Cyfarwyddwr Statudol Gwasanaethau Cymdeithasol oherwydd y cynnydd sylweddol mewn lleoliadau iechyd meddwl a'r costau ymglymedig.	G9 F1	20 20	Gwynedd Ofalgar – Diogelu plant, pobl ifanc ac oedolion bregus neu sy'n agored i niwed.
Oedolion, lechyd a Llesiant	Costau Staff Asiantaeth	Adolygiad ar y cyd gyda'r Gwasanaethau Darparu (Oedolion) i gostau cyflogi gweithwyr asiantaeth mewn cartrefi preswyl y Cyngor.	F3	12	Gwynedd Effeithlon - Gwneud y defnydd gorau o bob adnodd ariannol.
Plant a Chefnogi Teuluoedd	Trefniadau Comisiynau yn sgil Deddfwriaeth Newydd	Ar gais y Cyfarwyddwr Statudol Gwasanaethau Cymdeithasol.			Gwynedd Effeithlon - Gwneud y defnydd gorau o bob adnodd ariannol.
Prifffyrdd, Peirianeg a YGC	Trefniadau Priso	Ar gais y Cyfarwyddwr Corfforaethol. Adolygiad o drefniadau YGC mewn perthynas a tharged incwm/cyllidebu a threfniadau priso gwaith yn fewnol.	H29	9	Gwynedd Effeithlon - Gwneud y defnydd gorau o bob adnodd ariannol.
Prifffyrdd, Peirianeg a YGC	Toiledau Cyhoeddus	Adolygiad o'r Cynllun Partneriaethau gyda Chynghorau Cymuned a Tref.			Gwynedd Lewyrchus - Cymunedau cryf a gwydn.
Prifffyrdd, Peirianeg a YGC	Trefniadau Gwaith ar gyfer Systemau Draenio Cynaliadwy (SuDS)	Adolygiad o drefniadau y Tîm Systemau Draenio Cynaliadwy (<i>Sustainable Urban Drainage Systems</i>).			Gwynedd Effeithlon - Darparu adnoddau staffio digonol ac addas ar gyfer cyflwyno gwasanaethau.

ADRAN	ARCHWILIAD	AMCAN	CYFEIRNOD COFRESTR RISG CORFFORAETHOL	SGOR RISG	CYNLLUN GWYNEDD – BLAENORIAETH AC UCHELGAIS
Priffyrdd, Peirianeg a YGC	Gwasanaeth Profedigaeth	Adolygiad o incwm ffioedd claddu yn mynwentydd y Cyngor ac argaeledd tir claddu.	H21	12	
Tîm Arweinyddiaeth Corfforaethol	CareCubed	Ar gais y Cyfarwyddwr Statudol Gwasanaethau Cymdeithasol. System a ddefnyddir ar gyfer cyfrifo ffioedd cartref gofal allanol (anabledd a henoed).	F2	16	Gwynedd Ofalgar – Galluogi trigolion Gwynedd i fyw'n annibynnol mewn llety addas a chydag urddas gyhyd ag y bo modd yn eu cymuned.
Tîm Arweinyddiaeth Corfforaethol	Trefniadau Talu Anfonebau	Adolygiad o drefniadau gwirio, awdurdodi a thalu anfonebau gan y tîm Gwasanaeth Busnes a Chomisiynu Gofal.	F6	15	Gwynedd Effeithlon - Gwneud y defnydd gorau o bob adnodd ariannol.